

Keď „malá“ škola robí „veľké“ veci

Základná škola s materskou školou v malebnej obci Terňa (okr. Prešov) sa na prvý pohľad ničím nelíši od svojich „kolegyň“ v podobných dedinkách či mestečkách. Na pohľad druhý je tých rozdielov už viac... Množstvo zaujímavých projektov, do ktorých sa žiaci školy zapájajú s veľkými úspechmi, integračné snahy, spolupráca so zahraničím... To sú len čriečky z pestrej mozaiky, na ktorú sa pozrieme.

Presný rok založenia školy nie je známy, ale kanonická vizitácia z r. 1775 spomína ternianskeho učiteľa a jeho povinnosti, a to dokazuje, že v obci v tomto čase existovala riadne fungujúca škola. V r. 2011 uplynulo 50 rokov od postavenia novej budovy školy, čo vytvorilo predpoklady pre rozvoj základného vzdelávania v obci, ktorá sa postupne stávala spádovou školou pre okolité dedinky. V predstavovaní školy pokračuje jej riaditeľka **Ing. Zuzana Poklembová**: „ZŠ s MŠ je plne organizovaná školou, ktorá poskytuje predprimárne, primárne a nižšie sekundárne vzdelanie.

Materská škola má 2 triedy pre predškolačkov a zmiešanú triedu pre 3- a 4-ročné deti. V základnej škole sú v každom ročníku 2 paralelné triedy (spolu 18). Podľa počtu a úrovne školskej zrelosti zapísaných prvákov sa otvára aj jedna trieda 0. ročníka, ktorú navštevujú deti zo sociálne znevýhodneného prostredia („SZP“), ktoré neboli zaškolené v materskej škole. Žiaci s vývinovými poruchami učenia sa vzdelávajú v 3 špeciálnych triedach s počtom žiakov 8 až 10. V ostatných triedach je od 16 do 24 žiakov. Na škole vyučuje 25 učiteľov, z toho tri učiteľky so špeciálnopedagogickou spôsobilosťou, na čiastočný úväzok školská logopedička, dve pedagogické asistentky učiteľa, v MŠ pracujú 4 učiteľky a jedna asistentka na čiastočný úväzok.“

Integrácia – nutnosť v dnešnom školstve

Do ZŠ s MŠ dochádzajú žiaci zo školského obvodu, ktorý zahŕňa 7 okolitých obcí, pričom dve (Terňa, Malý Slivník) majú početnú rómsku komunitu s odlišnými sociokultúrnymi podmienkami. „Deti, ktoré prichádzajú do školy z rómskej komunity obce Malý Slivník, nie sú zaškolené v materskej škole, neovládajú slovenský jazyk, u viacerých sú neskôr diagnostikované vývinové poruchy učenia, resp. mentálny postih. Väčšina ostatných detí absolvuje aspoň prípravný ročník materskej školy a nastupuje do 1. ročníka čiastočne, resp. dobre pripravená,“ konštatuje Z. Poklembová neľahkú, no v mnohých obciach Slovenska totožnú realitu. V ostatných rokoch narastá aj v ternianskej škole počet žiakov s rôznymi špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ako sú napr. poruchy učenia (dyslexia...) ap. Časť z nich (okolo 20 žiakov) je individuálne integrovaných v bežných triedach. „Pri ich vzdelávaní sú rešpektované špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby, učitelia postupujú podľa individuálneho programu vypracovaného pre každého žiaka v spolupráci so psychológom a špeciálnym pedagógom. Žiaci absolvujú pravidelné psychologické a špeciálnopedagogické vyšetrenia s cieľom podrobného sledovania ich vývinu a prípadnej korekcie individuálneho programu.“

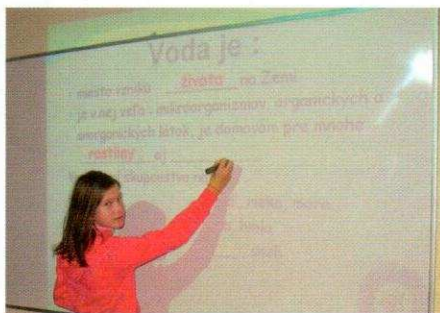
Projekty = alfa a omega

Na Slovensku v súčasnosti už asi niet školy, ktorá by sa nezapájala do rôznych projektov. Tento trend, výrazne podporovaný aj Európskou úniou, je potrebný pre čo najlepšie sa priblíženie slovenských škôl zahraničným. Aj ternianska škola hľadá neustále možnosti rozvoja, a to aj prostredníctvom projektov a výziev mimovládnych organizácií a rozvojových projektov ministerstva školstva.

Škola sa usiluje o stále nové spôsoby začlenenia detí zo sociálne znevýhodneného prostredia do školského procesu. Začiatky toho siahajú už do materskej školy. Jej úspešné absolvovanie je veľkou prípravou na vzdelávanie v základnej škole.

Viac informácií o škole možno nájsť na <http://www.zsterna.edu.sk/>

Škola sa pyši revitalizovanou školskou knižnicou a novozriadeným jazykovým laboratóriom, kde môžu žiaci pracovať aj s interaktívnou tabuľou.

Vzdelávanie najmenších i najstarších

Slabé sociálne návyky, zlá dochádzka, slovenčina ako cudzí jazyk... – aj to sú ťažkosti, s ktorými sa stretávajú u škôlkarov a žiakov pochádzajúcich zo sociálne znevýhodneného prostredia. Nájsť cestu k týmto deťom, ale aj ich rodičom, sa však učitelia ternianskej školy neustále snažia... „Například aj projektom *Hudobno-dramatický krúžok v MŠ*, na ktorý sme dvakrát týždenne pozývali mamy a ich najmenšie deti do priestorov kultúrneho domu, kde spolu spievali, tancovali, hrali scény... Uvedomili sme si, že je nevyhnutné pracovať s týmito deťmi a ich rodinami novými spôsobmi. Pokúsila sa o to aj naša p. učiteľka Mária Miková, ktorá vyučuje „nuláčkov“ a vypracovala a realizovala aktivity spolupráce s rodinou a „vtiahnutia“ rodičov do školy.

Boli to stretnutia v škole na vystúpeniach detí, dramatizácia rómskych rozprávok, z ktorých viaceré napísala pani učiteľka, vychádzky, výlety a pod. Tieto nové prístupy ocenil aj Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť 3. miestom v celoslovenskej súťaži. „Škola nezabúda ani na svojich absolventov, a to najmä na ich (do)vzdelávanie. So záujmom sa stretli projekty financované z Európskeho sociálneho fondu, ktoré sa uskutočňovali v priestoroch školy, ako *Rekvalifikácia žien z rizikových skupín* a *Podpora vzdelávania a praktických činností žiakov ZŠ zo sociálne málo podnetného prostredia*. Možno považovať za veľký úspech, že vďaka týmto projektom vzrástol počet žiakov z rómskej komunity, ktorí po ukončení ZŠ pokračovali v štúdiu na ďalšej škole, z 30 – 50 % na 70 – 80 %.

Škola nezabúda ani na svojich absolventov a ponúka im, v spolupráci s inými organizáciami, možnosť do vzdelávať sa aj v rekvalifikačných kurzoch.

Spolupráca so zahraničím

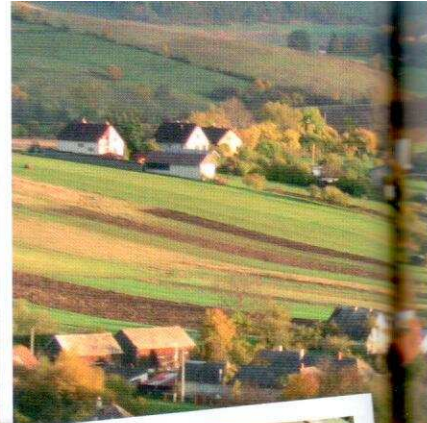
Inšpirácie hľadajú zástupcovia ternianskej školy aj za hranicami... Vďaka spolupráci s Poradňou pre občianske a ľudské práva v Košiciach pri implementácii prvkov inkluzívneho vzdelávania sa tak zúčastnili na študijnej ceste, realizovanej s finančnou podporou Úradu vlády SR v rámci dotačného programu Podpora a ochrana ľudských práv a slobôd. Čo bolo zámerom tejto pracovnej cesty? „Navštívili sme 4 školy v Gravesende vo Veľkej Británii, ktoré vzdelávajú okrem iných národností aj rómskych žiakov zo Slovenska. Obdivovali sme prepracované postupy, personálnu aj materiálnu vybavenosť škôl, spoluprácu s rodinami pri vzdelávaní detí prístahovalcov z rôznych končín sveta. V decembri minulého roku nás navštívili zástupcovia z týchto škôl a dohodli sme plán ďalšej spolupráce, výmenu skúseností a zapojenia žiakov do spoločných aktivít,“ komentuje obzvlášť zaujímavú skúsenosť Z. Poklembová. Pri návšteve škôl vo Veľkej Británii videli, prečo sú úspešnejší v inkluzívnom vzdelávaní žiakov z neanglicky hovoriacich krajín. „Je to predovšetkým veľká variabilita priestorov školy, prispôbenie dispozície tried potrebám individuálnej práce – priamo v triede majú počítače s edukačným softvérom, triedy sú vybavené didaktickými pomôckami a technikou, vo veľkom sa využíva individuálny edukačný plán, práca v skupinách s dohľadom učiteľa a 1 – 2 asistentiek je vysoko efektívna, počet asistentov učiteľa na naše pomery nepredstaviteľný, kontakt s rodičmi je intenzívnejší...“

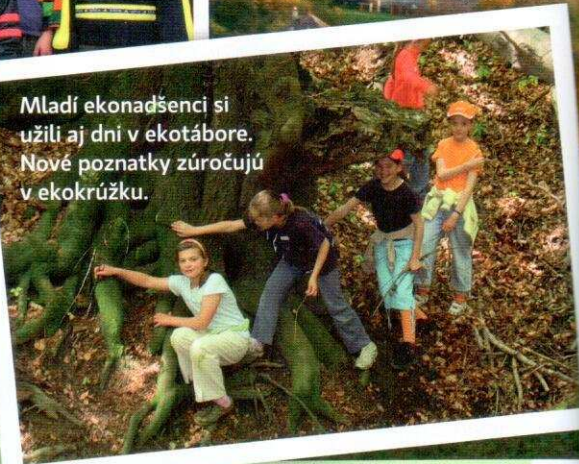
Úsmevy žiakov pri ukončení
náučného chodníka, ktorý vznikol
aj za podpory viacerých projektov.

Žijeme EKO

Z dedínok ternianskeho školského obvodu je len na skok do okolitých lesov, ktoré sú cieľom mnohých milovníkov prírody pri ich túrach do Čergovského pohoria. Mnohí žiaci tejto školy od malička chodia s rodičmi do prírody a lásku k nej dostávajú už v rodine, a tak je prirodzené, že ekologická výchova je dôležitou súčasťou edukačného procesu. „Aj v tejto oblasti sme s pomocou externej finančnej podpory viacerých fondov a nadácií zveľaďovali náš vzťah k prírodnému aj životnému prostrediu, skrášľovali sme okolie školy, našu dedinu, čistili les, pripravili sme ukážku biopareniska ako príkladu ekologického využitia biologického odpadu zo záhrad, pestovateľské produkty školskej záhrady sme ponúkli počas *Dňa zdravej výživy* v podobe šalátov a iných zdravých pochúťok. Dovolili sme si dokonca „vychovať“ rodičov a občanov obce, oslovili sme predstaviteľov samosprávy a predstavili sme im nápady na zlepšenie životného prostredia a na záver sme sa o svoje skúsenosti podelili so zástupcami škôl mikroregiónu na detskej

Mladí ekonadšenci si
užili aj dni v ekotábore.
Nové poznatky zúročujú
v ekokružku.

ekologickej konferencii, ktorú odvtedy pripravujeme spravidla každé 2 roky.“ V programe Spoločne pre región získal projekt ternianskej školy *Poznávame, chránime a využívame les* podporu CF a USS Košice. Škola vďaka tomu získala nové, zaujímavé skúsenosti. Z. Poklembová: „V spolupráci s lesnými pedagógmi sa nám podarilo vybudovať *Chodník priateľov lesa*, naši žiaci sa mohli zúčastniť tábora výskumníkov a ochrancov lesa a tiež pripraviť dvojdňovú ekologickú konferenciu plnú obhajbných aktivít priamo v prírode, pre žiakov ternianskej školy a aj škôl mikroregiónu Stráže. Nadšenci prírody na našej škole pracujú pod pedagogickým vedením Mgr. A. Lisovej a Mgr. H. Priputenovej v ekologickom krúžku a pod ich patronátom máme každoročne *Dni lesa; Deň vody* a ďalšie akcie.“

Poznávame región

Osobitnú kapitolu tvoria projekty s regionálnou tematikou, ktoré sú srdcovou záležitosťou zástupkyne riaditeľky PaedDr. M. Tutokyovej. Približuje p. riaditeľka: „Zapojili sme sa do projektu eTwinning, ktorý má regionálne zameranie a jeho cieľom je poznávať históriu, zvyky, životný štýl, remeslá a ďalšie charakteristické znaky obcí a miest. Keďže v našom okolí máme dedinky s obyvateľmi rôznych vierovyznaní, národností a rôznych životných podmienok, žiaci tieto osobitosti a odlišnosti spracovávajú v podobe fotodokumentácie, rozhovorov, projektov na základe spomienok starých rodičov, ale aj v spolupráci s obecným klubom dôchodcov.“

Medzi aktivity školy patria aj stretnutia so starými v Klube dôchodcov.

Devíza do života

Prioritou termianskej školy je úspešné uplatnenie sa jej zverencov v ďalšom živote. „Sledujúc osudy absolventov školy, môžeme byť veľmi často hrdí a spokojní. Mnohí k nám po rokoch prichádzajú na návštevu, a tak sa môžeme dozvedieť, čo všetko dosiahli, aké (aj zahraničné) štúdiá absolvovali a aké sú ich ďalšie plány do života,“ konštatuje p. riaditeľka, no nezabúda ani na realitu... „Aj napriek našej veľkej snahe sa totiž situácia u žiakov zo SZP zlepšuje len veľmi pomaly. Veľkú úlohu v tomto smere zohráva málo podnetné rodinné prostredie, ktoré je základom výchovy a vzdelávania detí. Medzi pozitívne príklady však v tomto smere patrí naša absolventka Katka Giňová, ktorá pred dvomi rokmi zmaturovala a pracuje u nás ako asistentka učiteľky v 0. ročníku. V súčasnosti si dopĺňa vzdelávanie v MPC Prešov. Tento rok budú maturovať ďalší dvaja mladí, pôvodne zo SZP, jeden z nich vedie u nás športový krúžok najmladších žiakov.“ V priestoroch školy sa „kuje“ aj ďalšia priekopnícka vec. V spolupráci s prešovskou školou ELBA bola zriadená detašovaná trieda strednej odbornej školy, aby sa tak uľahčilo zapojenie žiakov zo SZP do ďalšieho vzdelávania. Záujem o doplnenie si vzdelania rastie, a tak aj tí, ktorí brány ZŠ už dávno opustili, sa do nej vracajú, aby tentoraz postúpili ďalej a dostali tak možnosť uplatniť sa lepšie vo svojom živote.

Pestrá záujmová činnosť

V popoludňajších hodinách prebieha v škole záujmová činnosť, pričom takmer všetci žiaci sú zapojení v krúžkoch rôzneho zamerania, ktoré vedú učители, asistentky a absolventi školy aj z rómskej komunity. Ako ju hodnotí p. riaditeľka? „V uplynulých rokoch priniesla táto práca bohaté ovocie aj v podobe približne stovky ocenení z rôznych, predovšetkým výtvarných celoslovenských a medzinárodných súťaží. Mnohým žiakom to pomáha aj pri nasmerovaní v hľadaní ich životnej profesie, pre štúdium ktorej sa rozhodujú v 9. ročníku. Naši pedagógovia sa snažia podchytiť talenty žiakov, a tak napríklad diela našich nadaných výtvarníkov technikou maľovania na hodváb získali popredné ocenenie vo výtvarnej súťaži *Vesmír očami detí*.“

Nie všetci nadaní žiaci môžu dochádzať do okresného mesta do umeleckých škôl. Termianska škola preto aj v tomto smere urobila ústretový krok. „Umožnili sme v našich priestoroch zriadenie alokovanej triedy súkromnej umeleckej školy a máme radosť, že aj naši šikovní hudobníci zveľaďujú a rozvíjajú svoj talent.“ Napriek tomu, že škola nemá telocvičňu, využívajú sa všetky možnosti na športovanie na vonkajších ihriskách, v malej posilňovni a vďaka ústretovosti poslancov aj v priestoroch kultúrneho domu, kde sa môžu realizovať aj malí športovci, strelci, či mladí záchranári, ktorí sa postupne prepracovali pod vedením p. učiteľa PaedDr. Tokára na stupne víťazov súťaží v prešovskom obvode.

Žiacke maľby na hodváb s tematikou vesmíru boli ocenené aj na súťaži.

tanečný kurz

Medzi deťmi sa veľkej obľube teší aj strelecký krúžok.

